

На фінансування освіти із державного бюджету у 2002 році було виділено 12269,0 млн.грн., у 2003 році – 14977,7 млн.грн., у 2004 році - 18333,2 млн.грн., у 2005 році – 26801, 8 млн.грн., у 2006 році – 33785,0 млн. грн., у 2007 році – 44333, 6 млн.грн., у 2008 році – 60959,4 млн. грн. і у 2009 році – 66773, 6 млн. грн. [1] Графічно бюджет освітньої галузі зображено на діаграмі.

Аналізуючи загалом стан справ у освітній галузі в останній період, необхідно констатувати наступне. Освітня галузь в Україні не є пріоритетною. Фінансування її не відповідає потребам і здійснюється за остаточним принципом, порушуючи Конституцію України у питанні обсягів фінансування (7% замість передбачених законодавством 10%). Це впливає на ряд складових, які визначають якість освітнього процесу і до яких можна віднести: рівень заробітної плати освітянських працівників, покращення матеріально-технічної бази освітніх закладів, будівництво нових шкіл, дошкільних закладів, навчальних корпусів і гуртожитків, скорочення державного замовлення на підготовку фахівців у вищих навчальних закладах. Все це негативно впливає на рівень середньої і вищої освіти, на якість підготовки майбутніх фахівців, на їх професійні здібності і, як наслідок, усіх цих негараздів – на незадовільну конкурентоздатність української економіки, архаїчну структуру господарства, низький рівень матеріального забезпечення громадян.

1. Таблицю складено за даними: *Статистичний щорічник України за 2009 рік.* – К.: Держкомстат України, 2010. – с. 54. 2. *Закон України ПРО ОСВІТУ* м. Київ, 23 травня 1991 р. № 1060-ХІІ із змінами і доповненнями. 3. *Статистичний щорічник України за 2009 рік.* – К.: Держкомстат України, 2010. – с.54.

Т.В. Кузнєцова, Л.Г. Сіпайло

Національний університет водного господарства та природокористування

НАПРЯМКИ ВПРОВАДЖЕННЯ ЕКОЛОГІЧНИХ ІННОВАЦІЙ В ПРОМИСЛОВОМУ КОМПЛЕКСІ РЕГІОНУ

© Кузнєцова Т.В., Сіпайло Л.Г., 2011

Економічний розвиток України на сучасному етапі повинен полягати в переході від здійснення окремих, і навіть комплексних природоохоронних заходів, до розробки і реалізації концепції всебічної екологізації суспільного виробництва та інших сфер діяльності. Досягнення цієї важливої мети неможливе без екологізації інноваційної та інвестиційної діяльності, створення системи державного стимулювання ресурсозберігаючих і природоохоронних розробок, і приведення їх у відповідність до вимог стратегії сталого розвитку і екологічної безпеки країни. Застосування екологічних інновацій буде сприяти зменшенню ресурсоємності продукції промислового виробництва та раціональному використанню природних ресурсів, що залучені в господарський оборот (земельні і водні ресурси, надра тощо) та зменшити викиди шкідливих речовин в атмосферне повітря [1, с. 372].

Основою певного зростання національного виробництва в останні роки були і залишаються низькотехнологічні сировинно-видобувні та перероблюванні економічні моделі, що характеризуються вкрай високими показниками ресурсо- та енерговитрат. В умовах стрімкого зростання світових цін на енергоносії така економіка гарантовано приречена на збитковість [2, с.20]. Інтенсивність інноваційних процесів у сучасному світі значно загострила екологічні проблеми. Антропогенне навантаження на навколишнє природне середовище з ряду напрямів наближується до критичної межі, за якою неминуче порушується нормальний кругообіг речовин у природі. Тим часом тільки на інноваційному шляху можливо гармонізувати відносини між людиною і природою. Науково-технічні досягнення дозволяють зменшити використання невідновних ресурсів

і шкідливі викиди за рахунок раціоналізації структури виробництва й споживання, а також поширення рециклічних технологій. Ці проблеми є особливо актуальними з огляду на прийняття світовим співтовариством концепції сталого розвитку у XXI ст., яка передбачає стабільну екологічну рівновагу.

Екологічна інновація - це результат творчої діяльності, що спрямована на розробку, створення та впровадження нововведень у вигляді нової продукції, технології, методу, форми організації виробництва, що безпосередньо або опосередковано сприяє зниженню екодеструктивного впливу виробництва та споживання на навколишнє середовище та вирішенню екологічних проблем. Згідно з цим визначенням, до екологічних інновацій можна віднести [3, с.69]:

- розробку, створення та впровадження нових технологічних процесів та технологічних циклів розробки і погодженого розвитку усіх функціональних ланцюжків з видобутку ресурсів, їх переробки, використання відходів та відтворення цих ресурсів;
- розробку та застосування ресурсозберігаючої техніки, розробку і впровадження маловідходних і безвідходних технологій, у тому числі енергозберігаючих, розвиток технологій, що забезпечують комплексне освоєння природних ресурсів, розробку біотехнологій;
- освоєння нових територій, а також розширення діючих з урахуванням екологічної безпеки населення і виробництва;
- розробку і випуск нових екологічно чистих продуктів і створення потужностей для їх виробництва, розробку варіантів використання нових та поновлюваних джерел енергії;
- впровадження нових організаційних форм, включаючи удосконалення організаційно-територіальної структури потенційно небезпечних виробництв з метою зниження їх екологічної небезпеки;
- формування нового мислення у розроблювачів інновацій з точки зору необхідності його екологізації шляхом впровадження обов'язкової екологічної освіти.

Кожен з перерахованих її елементів має певні особливості і ознаки, від котрих залежить характер екологічної інновації, зокрема: потенційні ознаки інновацій характеризують їх здатність запобігати негативному впливові на довкілля, ліквідувати цей негативний вплив, або ж його спричиняти у навколишньому середовищі; функціональні ознаки – специфічні властивості, яких набула система за рахунок наперед заданих параметрів, таких як екологічність, безпечність, низький рівень екологічного ризику, – забезпечуються вдосконаленням організаційної структури управління інноваційними процесами через спрямування їх в новому, еколого-економічному напрямку.

Основними напрямками впровадження екологічних інновацій промисловими підприємствами є [4]:

- орієнтація на причинний характер дій, який передбачає подолання під час здійснення інноваційних процесів причин, а не наслідків;
- розмежування відповідальності, яке визначає адресність та ступінь відповідальності суб'єктів екодиструктивної дії;
- формування мотиваційного інструментарію, адекватного існуючим соціально-економічним умовам;
- максимізація ефективності, яка передбачає досягнення цілей з екологізації з мінімальними витратами і отриманням максимальної віддачі інвестиційних засобів.

Для ефективного використання наявного наукового та промислового потенціалу, розвитку еколого-інноваційної діяльності необхідно створити відповідні умови, серед яких можна виділити такі як [5, с. 85]:

- формування сприятливого клімату для стимулювання еколого-інноваційних та інвестиційних процесів;
- запровадження ефективного механізму залучення вітчизняних та закордонних інвестицій для екологізації інноваційної діяльності, страхування інвестицій, захист прав інвесторів;

- пріоритетний розвиток енерго-, ресурсозберігаючих, екологічно-безпечних технологій;
- поєднання промислових та фінансових активів інтегрованих науково-виробничих структур, які забезпечать розвиток базових галузей, технологій тощо;
- забезпечення податкового, кредитного, амортизаційного стимулювання вітчизняних підприємств та установ, що впроваджують нові екологічні технологічні процеси й експортують наукоємну продукцію;
- розвиток інфраструктури інноваційної діяльності (технопарків, технополісів, інноваційних бірж, центрів консалтингу, сертифікаційних фірм, які здійснюють науково-технічну та інноваційну діяльність);
- вдосконалення механізму державного замовлення для освоєння пріоритетних науково-технічних розробок, технологій, які здатні внести істотні зміни в підвищення рівня екологічності виробництва конкурентоспроможної продукції;
- забезпечення формування на конкурентних засадах та фінансування державних науково-технічних програм з пріоритетних напрямів розвитку науки і техніки.

Таким чином, екологічні інновації представляють собою складний процес і виступають як багатофакторна структура, що характеризується взаємозв'язками та взаємозалежностями між окремими її компонентами, які, в свою чергу, можуть бути природно-ресурсного і екологічного характеру.

1. Черничук Л.В. *Особливості державної інноваційної політики в розвинених економічних системах* / Л.В. Черничук // *Вісник НУВГП. Економіка. Ч. 2. – 2006. – №4(36). – С. 372.* 2. Шнипко О. *Інноваційне становище України: проблеми та перспективи*//*Вісник НБУ, лютий 2008. - С. 20.* 3. Лапко О. *Екологічний фактор в інноваційній діяльності* // *Економіка України . – 1998. - №8. – С. 69.* 4. Гринів Л.С. *Екологічно збалансована економіка: проблеми теорії.* – Л.,: ЛНУ, 2001. – 215 с. 5. Лайко П.А. *Удосконалення інноваційної діяльності в АПК – вимоги часу* // *Економіка АПК, 2007, № 12. - С. 85*

Д.О. Сугоняко

Чернігівський Державний інститут економіки та управління

РОЗВИТОК ІННОВАЦІЙНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ ТУРИСТИЧНОГО ТРАНСПОРТУ РЕГІОНУ

© Сугоняко Д.О., 2011

Підготовка до проведення чемпіонату світу «Євро-2012» сприяє впровадженню інноваційних моделей розвитку туристичної і транспортної інфраструктури регіонів України, які будуть задіяні в цьому процесі. Чернігівський регіон є одним з них. Маючи унікальні історичні, архітектурні, рекреаційні ресурси, регіон обрано об'єктом для відвідування туристів.

Для надання туристичних послуг, що задовольняють вимогам внутрішніх і міжнародних туристів, необхідно перш за все підвищити якість транспортного обслуговування останніх, що забезпечується підприємствами туристичного транспорту регіону. Незадовільний рівень якості транспортних послуг, що надаються туристам, обумовлений низьким рівнем інноваційної активності підприємств туристичного транспорту, відсутністю об'єктів інноваційної інфраструктури, які б сприяли впровадженню інноваційних змін в транспортному процесі [1, стор.164].

Інноваційна інфраструктура на туристичному транспорті регіону характеризує діяльність в рамках інноваційного процесу, а саме наукові розробки – інноваційне оновлення транспортних